

יב

י וידבר יהוה אל-משה אחרי מות שני בני אהרן בקרבם לפני-יהוה נב אחרי מות

יא ומיתו: ויאמר יהוה אל-משה דבר אל-אהרן אחיך ואל-יבא בכל-עת אל-הקדש מבית לפרכת אל-פני הכפרת אשר על-הארן ולא ימות כי יב בענן אראה על-הכפרת: בזאת יבא אהרן אל-הקדש בפר בן-בקר יג לחטאת ואיל לעלה: כתנת-בד קדש ילבש ומכנסי-בד יהיו על-בשרו ובאבנט בד יחגור ובמצנפת בד יצנף בגדי-קדש הם ורחץ במים את-יד בשרו ולבשם: ומאת עדת בני ישראל יקח שני-שעירי עזים לחטאת טו ואיל אחד לעלה: והקריב אהרן את-פר החטאת אשר-לו וכפר בעדו טז ובעד ביתו: ולקח את-שני השעירים והעמיד אתם לפני יהוה פתח אהל יז מועד: ונתן אהרן על-שני השעירים גרלות גורל אחד ליהוה וגורל אחד יח לעזאזל: והקריב אהרן את-השעיר אשר עלה עליו הגורל ליהוה יט ועשהו חטאת: והשעיר אשר עלה עליו הגורל לעזאזל יעמד-חי לפני

תרגום אונקלוס

י ומליל יי עם משה בתר דמיתו תרין בני אהרן בקרוביהון אישטא נוכריא קדם יי ומיתו: יא ואמר יי למשה מליל עם אהרן אחור ולא יהי עליל בכל עדן לקודשא מגיו לפרוכתא לקדם כפורתא דעל ארונא ולא ימות ארי בעננא אנא מתגלי על בית כפורי: יב בדא יהי עליל אהרן לקודשא בתור בר תורי לחטאת ודכר לעלתא: יג כתונא דבושא דקודשא ילבש ומכנסיין דבוש יהון על בשריה והמינא דבושא ייסר ומצנפתא דבושא יחית ברישיה לבושי קודשא אנון ויסחי במיא ית בשריה וילבשנון: יד ומן כנשתא דבני ישראל יסב תרין צפירי עזי לחטאת ודכר חד לעלתא: טו ויקריב אהרן ית תורא דחטאת דיליה ויכפר עלוהי ועל אנש ביתיה: טז ויסב ית תרין צפירין ויקים יתהון קדם יי בתרע משפן ומנא: יז ויתין אהרן על תרין צפירין עדבין עדבא חד לשמא דיי ועדבא חד לעזאזל: יח ויקריב אהרן ית צפירא דסליק עלוהי עדבא לשמא דיי ויעבדניה חטאת: יט וצפירא דסליק עלוהי עדבא לעזאזל יתקם כד חי קדם פירוש רש"י

י' וידבר ה' אל משה אחרי מות שני בני אהרן וגו'. מה תלמוד לומר? היה רבי אלעזר בן עזריה מושלו, משל לחולה שנכנס אצלו רופא. אמר לו: 'אל תאכל צונן ואל תשכב בטחב'. בא אחר ואמר לו: 'אל תאכל צונן ואל תשכב בטחב, שלא תמות בדרך שמת פלוני'. זה זרזו יותר מן הראשון, לכך נאמר 'אחרי מות שני בני אהרן': (יא) ויאמר ה' אל משה דבר אל אהרן אחיך ואל יבא. שלא ימות בדרך שמתו בניו: ולא ימות. שאם בא, הוא מת: כי בענן אראה. כי תמיד אני נראה שם עם עמוד ענני; ולפי שגלוי שכינתי שם, יזהר שלא ירגיל לבא. זהו פשוטו. ומדרשו: אל יבא, כי אם בענן הקטרת ביום הכפורים: (יב) בזאת. גימטריא שלו ארבע מאות ועשר, רמז לבית ראשון: בזאת יבא אהרן וגו'. ואף זו לא בכל עת, כי אם ביום הכפורים, כמו שמפרש בסוף הפרשה 'בחדש השביעי בעשור לחדש' (להלן פסוק לה): (יג) כתנת בד וגו'. מגיד, שאינו משמש לפניו בשמונה בגדים, שהוא משמש בהן בחוץ, שיש בהן זהב, לפי שאין קטגור נעשה סגור, אלא בארבעה, ככהן הדיוט, וכלן של בוץ: קדש ילבש. שיהיו משל הקדש: יצנף. כתרגומו 'יחית ברישיה' – יניח בראשו, כמו

י' וידבר ה' אל משה אחרי מות שני בני אהרן וגו'. מה תלמוד לומר? היה רבי אלעזר בן עזריה מושלו, משל לחולה שנכנס אצלו רופא. אמר לו: 'אל תאכל צונן ואל תשכב בטחב'. בא אחר ואמר לו: 'אל תאכל צונן ואל תשכב בטחב, שלא תמות בדרך שמת פלוני'. זה זרזו יותר מן הראשון, לכך נאמר 'אחרי מות שני בני אהרן': (יא) ויאמר ה' אל משה דבר אל אהרן אחיך ואל יבא. שלא ימות בדרך שמתו בניו: ולא ימות. שאם בא, הוא מת: כי בענן אראה. כי תמיד אני נראה שם עם עמוד ענני; ולפי שגלוי שכינתי שם, יזהר שלא ירגיל לבא. זהו פשוטו. ומדרשו: אל יבא, כי אם בענן הקטרת ביום הכפורים: (יב) בזאת. גימטריא שלו ארבע מאות ועשר, רמז לבית ראשון: בזאת יבא אהרן וגו'. ואף זו לא בכל עת, כי אם ביום הכפורים, כמו שמפרש בסוף הפרשה 'בחדש השביעי בעשור לחדש' (להלן פסוק לה): (יג) כתנת בד וגו'. מגיד, שאינו משמש לפניו בשמונה בגדים, שהוא משמש בהן בחוץ, שיש בהן זהב, לפי שאין קטגור נעשה סגור, אלא בארבעה, ככהן הדיוט, וכלן של בוץ: קדש ילבש. שיהיו משל הקדש: יצנף. כתרגומו 'יחית ברישיה' – יניח בראשו, כמו

יב

אחרי מות

כ יהוה לכפר עליו לשלח אתו לעזאזל המדברה: והקריב אהרן את־פר
החטאת אשר־לו וכפר בעדו ובעד ביתו ושחט את־פר החטאת אשר־
כא לו: ולקח מל־המחטה גחלי־אש מעל המזבח מלפני יהוה ומל־חפניו
כב קטרת סמים דקה והביא מבית לפרכת: ונתן את־הקטרת על־האש לפני
כג יהוה וכסה | ענן הקטרת את־הכפרת אשר על־העדות ולא ימות: ולקח
מדם הפר והזה באצבעו על־פני הכפרת קדמה ולפני הכפרת יזה
כד שבע־פעמים מן־הדם באצבעו: ושחט את־שעיר החטאת אשר לעם
והביא את־דמו אל־מבית לפרכת ועשה את־דמו כאשר עשה לדם הפר
כה והזה אתו על־הכפרת ולפני הכפרת: וכפר על־הקדש מטמאת בני
ישראל ומפשעיהם לכל־חטאתם וכן יעשה לאהל מועד השכן אתם
כו בתוך טמאתם: וכל־אדם לא־יהיה | באהל מועד בבאו לכפר בקדש עד־
כז צאתו וכפר בעדו ובעד ביתו ובעד כל־קהל ישראל: ויצא אל־המזבח
אשר לפני־יהוה וכפר עליו ולקח מדם הפר ומדם השעיר ונתן על־
כח קרנות המזבח סביב: והזה עליו מן־הדם באצבעו שבע פעמים וטהרו

שני ד ה

תרגום אונקלוס

י: לכפר עלוהי לשלחא יתיה לעזאזל למדברא: כ ויקריב אהרן ית תורא דחטאת דיליה ויכפר עלוהי ועל אנש ביתיה
ויכוס ית תורא דחטאת דיליה: כא ויסב מלי מחיתתא גומרין דאישא מעלוי מדבחה מן קדם יי ומלי חופנוהי קטרת
בוסמין דיקין ויעיל מגיו לפרוכתא: כב ויתין ית קטרת בוסמין על אישתא קדם יי ויחפי ענן קטורתא ית כפורתא
דעל סהדותא ולא ימות: כג ויסב מדמא דתורא וידי באצבעיה על אפי כפורתא קדומא וקדם כפורתא ידי שבע זמנין
מן דמא באצבעיה: כד ויכוס ית צפירא דחטאת דלעמא ויעיל ית דמיה למגיו לפרוכתא ויעביד לזמיה כמא דעבד
לדמא דתורא וידי יתיה על כפורתא וקדם כפורתא: כה ויכפר על קודשא מסואבת בני ישראל וממרדיהון לכל חטאיהון
וכן יעביד למשכן זמנא דשרי עמהון בגו סואבתהון: כו וכל אנש לא יהי במשכן זמנא במיעליה לכפרא בקודשא עד
מפקיה ויכפר עלוהי ועל אנש ביתיה ועל כל קהל דישׂראל: כז ויפוק למדבחה דקדם יי ויכפר עלוהי ויסב מדמא
דתורא ומדמא דצפירא ויתין על קרנת מדבחה סחור סחור: כח וידי עלוהי מן דמא באצבעיה שבע זמנין וידכניה
פירוש רשי

הגורל לשם: כאשר עשה לדם הפר. אחת למעלה
ושבע למטה: (כה) מטמאת בני ישראל. על הנכנסין
למקדש בטמאה ולא נודע להם בסוף, שנאמר 'לכל
חטאתם' וחסות היא שוגג: ומפשעיהם. אף הנכנסין
מזיד בטמאה: וכן יעשה לאהל מועד. כשם שהזה
משניהם בפנים אחת למעלה ושבע למטה,
כך מזה על הפרכת מבחוץ משניהם אחת למעלה
ושבע למטה: השכן אתם בתוך טמאתם. אף על פי
שהם טמאים, שכינה ביניהם: (כז) אל המזבח
אשר לפני ה'. זה מזבח הזהב, שהוא לפני ה'
בהיכל. ומה תלמוד לומר 'ויצא'? לפי שהזה
ההזאות על הפרכת ועמד מן המזבח ולפנים והזה;
ובמתנות המזבח הזקיקו לצאת מן המזבח ולחוץ,
ויתחיל מקרן מזרחית צפונית: וכפר עליו. ומה
היא כפרתו? ולקח מדם הפר ומדם השעיר מערבין
זה לתוך זה: (כח) והזה עליו מן הדם. אחר
שנתן מתנות באצבעו על קרנותיו, מזה שבע
הזאות על גגו: וטהרו. ממה שעבר:

לכפר עליו. שיתודה עליו, כדכתיב 'והתודה עליו
וגו' (להלן פסוק ל): (כ) וכפר בעדו וגו'. ודוי שני עליו
ועל אחיו הכהנים, שהם כלם קרויים ביתו, שנאמר
'בית אהרן ברכו את ה' (תהלים סדר יח פסוק טג, מזמור
קלב שלנו פסוק יט); מכאן, שהכהנים מתכפרים בו.
וכל כפרתו אינה אלא על טמאת מקדש וקדשיו,
כמו שנאמר 'וכפר על הקדש מטמאת וגו' (להלן פסוק
כח): (כא) מעל המזבח. החיצון: מלפני ה'. מצד
שלפני הפתח, והוא צד מערבי: דקה. מה תלמוד
לומר 'דקה'? והלא כל הקטרת דקה היא, שנאמר
'ושחקת ממנה הדק' (שמות כג:לו)? אלא שתהא
דקה מן הדקה, שבערב יום הכפורים היה מחזירה
למכתשת: (כב) על האש. שבתוך המחטה:
ולא ימות. הא אם לא עשאה כתקנה, חייב מיתה:
(כג) והזה באצבעו. הזאה אחת במשמע: ולפני
הכפרת יזה שבע. הרי אחת למעלה ושבע למטה:
(כד) אשר לעם. מה שהפר מכפר על הכהנים,
מכפר השעיר על ישראל, והוא השעיר שעלה עליו

יב

אחרי מות

כַּט וְקִדְּשׁוּ מִטְמְאֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: וְכָלָה מִכְּפָר אֶת־הַקֹּדֶשׁ וְאֶת־אֹהֶל מוֹעֵד

ל וְאֶת־הַמִּזְבֵּחַ וְהַקָּרִיב אֶת־הַשְּׁעִיר הַחִי: וְסִמָּךְ אֶהְרֹן אֶת־שְׁתֵּי יָדָיו עַל־

רֹאשׁ הַשְּׁעִיר הַחִי וְהִתְוֹדָה עָלָיו אֶת־כָּל־עֲוֹנוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאֶת־כָּל־

פְּשָׁעֵיהֶם לְכָל־חַטָּאתָם וְנָתַן אֹתָם עַל־רֹאשׁ הַשְּׁעִיר וּשְׁלַח בְּיַד־אִישׁ עֵתִי

לא הַמִּדְבָּרָה: וְנָשָׂא הַשְּׁעִיר עָלָיו אֶת־כָּל־עֲוֹנוֹתָם אֶל־אֶרֶץ גִּזְרָה וּשְׁלַח אֶת־

לב הַשְּׁעִיר בַּמִּדְבָּר: וּבָא אֶהְרֹן אֶל־אֹהֶל מוֹעֵד וּפָשַׁט אֶת־בְּגָדֵי הַכֹּהֵן אֲשֶׁר

לג לָבַשׁ בָּבָאוּ אֶל־הַקֹּדֶשׁ וְהִנִּיחָם שָׁם: וּרְחֹץ אֶת־בְּשָׂרוֹ בַּמַּיִם בַּמָּקוֹם קָדוֹשׁ

וּלְבַשׁ אֶת־בְּגָדָיו וַיֵּצֵא וַעֲשֵׂה אֶת־עֲלָתוֹ וְאֶת־עֲלֹת הָעֵם וְכִפֹּר בַּעֲדוֹ

לד, לה וּבַעֲד הָעֵם: וְאֵת חֶלֶב הַחֲטָאת יִקְטִיר הַמִּזְבֵּחַ: וְהִמְשַׁלַּח אֶת־הַשְּׁעִיר

לעזאזל יִכַּבֵּס בְּגָדָיו וּרְחֹץ אֶת־בְּשָׂרוֹ בַּמַּיִם וְאַחֲרֵי־כֵן יָבֹא אֶל־הַמִּחְנָה:

לו וְאֵת פֶּרֶךְ הַחֲטָאת וְאֵת | שְׁעִיר הַחֲטָאת אֲשֶׁר הוּבָא אֶת־דָּמָם לְכַפֹּר בַּקֹּדֶשׁ

וַיֵּצֵא אֶל־מַחוּץ לַמִּחְנָה וְשָׂרְפוּ בָאֵשׁ אֶת־עֲרֹתָם וְאֶת־בְּשָׂרָם וְאֶת־פְּרָשָׁם:

תרגום אונקלוס

ויקדשניה מסואכת בני ישראל: כט וישצי מלכפרא על קודשא ועל משכן זמנא ועל מדבחה ויקריב ית צפירא חיא: ל ויסמוך אהרן ית תרתי ידוהי על ריש צפירא חיא ויודי עלוהי ית כל עוית בני ישראל וית כל מדיהון לכל חטאיהון ויתין יתהון על ריש צפירא וישלח ביד גבר דזמין למקה למדברא: לא ויטול צפירא עלוהי ית כל חוביהון לארע דלא יתבא וישלח ית צפירא במדברא: לב וייעול אהרן למשכן זמנא וישלח ית לבושי בוצא דלבש במיעליה לקודשא ויצנענון תמן: לג ויסחי ית בשריה במיא באתר קדיש וילבש ית לבושוהי ויפוק ויעביד ית עלתיה וית עלת עמא ויכפר עלוהי ועל עמא: לד וית תרבי חטויותא וסיק למדבחה: לה ודמוביל ית צפירא לעזאזל יצבע לבושוהי ויסחי ית בשריה במיא ובתר כן ייעול למשריתא: לו וית תורא דחטאת וית צפירא דחטאת דאתעל מדמהון לכפרא בקודשא יתפקון למברא למשריתא ויוקדון בנורא ית משכהון וית בשרהון וית אוכלהון:

פירוש רש"י

והניחם שם. מלמד, שטעונין גניזה, ולא ישתמש באותן ארבעה בגדים ליום כפורים אחר: (לג) ורחץ את בשרו וגו'. למעלה למדנו מ'ורחץ וגו' את בשרו ולבש' (לעיל פסוק יג) שכשהוא משנה מבגדי זהב לבגדי לבן, טעון טבילה, שבאותה טבילה פשט בגדי זהב שעבד בהן עבודת תמיד של שחר, ולובש בגדי לבן לעבודת היום, וכאן למדנו, שכשהוא משנה מבגדי לבן לבגדי זהב, טעון טבילה: במקום קדוש. המקדש בקדשת עזרה, והיא היתה בגג בית הפרוה, וכן ארבע טבילות הפאות חובה ליום, אבל הראשונה היתה בחל: ולבש את בגדיו. שמונה בגדים שהוא עובד בהן כל ימות השנה: ויצא. מן ההיכל אל החצר, שמזבח העולה שם: ועשה את עלתו. איל לעולה האמור למעלה 'בזאת יבא אהרן וגו' (פסוק יב): ואת עלת העם. ואיל אחד לעלה האמור למעלה 'ומאת עדת בני ישראל וגו' (פסוק יד): (לד) ואת חלב החטאת. אמורי פר ושעיר: יקטיר המזבחה. על מזבח החיצון, דאלו בפנימי כתיב 'לא תעלו עליו קטרת זרה ועלה ומנחה' (שמות כג:ט): (לו) אשר הובא את דמם. להיכל ולפני ולפנים:

וקדשו. לעתיד לבא: (ל) איש עתי. המוכן לכך מיום אתמול: (לב) ובא אהרן אל אהל מועד. אמרו רבותינו, שאין זה מקומו של מקרא זה, ונתנו טעם לדבריהם במסכת יומא (דף לב). ואמרו: כל הפרשה כלה נאמרה על הסדר, חוץ מ'ביאה' זו, שהיא אחר עשית עולתו ועולת העם, והקטרת אמורי פר ושעיר שנעשים בחוץ בבגדי זהב, וטובל ומקדש, ופושטן ולובש בגדי לבן, 'ובא אהרן אל אהל מועד' להוציא את הכף ואת המחתה, שהקטיר בה הקטרת לפני ולפנים: ופשט את בגדי הבד. אחר שהוציאם ולובש בגדי זהב לתמיד של בין הערבים. וזהו סדר העבודות: תמיד של שחר בבגדי זהב, ועבודות פר ושעיר הפנימיים וקטרת של מחתה בבגדי לבן, ואילו ואיל העם ומקצת המוספין בבגדי זהב, והוצאת כף ומחתה בבגדי לבן, ושירי המוספין ותמיד של בין הערבים וקטרת ההיכל שעל מזבח הפנימי בבגדי זהב; וסדר המקראות לפי סדר העבודות כך הוא: 'ושלח את השעיר במדבר' 'ורחץ את בשרו במים וגו' 'ויצא ועשה את עלתו וגו' 'ואת חלב החטאת וגו' וכל הפרשה עד 'ואחרי כן יבוא אל המנחה' ואחר כך 'ובא אהרן':

לֹא וְהִשְׁרַף אֹתָם יִכָּבֵס בְּגָדָיו וְרִחַץ אֶת-בְּשָׁרוֹ בַּמַּיִם וְאַחֲרֵי-כֵן יָבוֹא אֶל-
 לֹחַ הַמִּזְבֵּחַ: וְהִיָּתָה לָכֶם לְחֻקַּת עוֹלָם בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי בַּעֲשׂוֹר לַחֹדֶשׁ תַּעֲנֹו
 לֹט אֶת-נִפְשֹׁתֵיכֶם וְכָל-מְלֹאכָה לֹא תַעֲשׂוּ הָאֲזָרָח וְהַגֵּר הַגֵּר בְּתוֹכְכֶם: כִּי-
 בַּיּוֹם הַזֶּה יִכָּפֹר עֲלֵיכֶם לְטָהֳרָתְכֶם מִכָּל חַטָּאתֵיכֶם לִפְנֵי יְהוָה תִּטְהָרוּ:
 מ, מֵא שִׁבְתַּת שְׁבִתוֹן הִיא לָכֶם וְעֲנִיתֶם אֶת-נִפְשֹׁתֵיכֶם חֻקַּת עוֹלָם: וְכִפֹּר הַכֹּהֵן
 אֲשֶׁר-יִמָּשַׁח אֹתוֹ וְאֲשֶׁר יִמְלֹא אֶת-יָדָיו לְכַהֵן תַּחַת אָבִיו וְלִבֹּשׂ אֶת-בְּגָדֵי
 מִבַּ הַבֵּד בְּגָדֵי הַקֹּדֶשׁ: וְכִפֹּר אֶת-מִקְדָּשׁ הַקֹּדֶשׁ וְאֶת-אֹהֶל מוֹעֵד וְאֶת-הַמִּזְבֵּחַ
 מִג, מִג יִכָּפֹר וְעַל הַכֹּהֲנִים וְעַל-כָּל-עַם הַקָּהָל יִכָּפֹר: וְהִיָּתָה-זֹאת לָכֶם לְחֻקַּת
 עוֹלָם לְכַפֹּר עַל-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִכָּל-חַטָּאתָם אַחַת בַּשָּׁנָה וַיַּעַשׂ כַּאֲשֶׁר צִוָּה
 יְהוָה אֶת-מֹשֶׁה:

תרגום אונקלוס

לֹא וּדְמוּקִיד יִתְהוֹן יִצְבַּע לְבוּשׁוֹהִי וְיִסְחִי יֵת בְּשָׂרִיהָ בְּמֵיָא וּבְתַר כֵּן יִיעוֹל לְמִשְׁרִיתָא: לֹא וְתַהִי לְכוֹן לִקְיָם עַלְמָא בִּירְחָא
 שְׁבִיעָאָה בַּעֲשָׂרָא לִירְחָא תַעֲנֹון יֵת נִפְשִׁתְכוֹן וְכָל עֲבִידָא לֹא תַעֲבִידוֹן יִצִּיבִיא וְגִירִיא דִּיתְגִּירוֹן בִּינִיכוֹן: לֹט אָרִי בִּיומָא
 הַדִּין יִכָּפֹר עֲלֵיכוֹן לְדַכָּא יִתְכוֹן מִכָּל חוֹבִיכוֹן קָדָם יֵי תַדְפוֹן: מ שָׂבָא שְׁבִתָא הִיא לְכוֹן וְתַעֲנֹון יֵת נִפְשִׁתְכוֹן קִים עַלְמָא:
 מֵא וְיִכָּפֹר כְּהֵנָּה דִּירְבִּי יִתִּיה וְדִיקָרִיב יֵת קוֹרְבָנִיהָ לְשִׁמְשָׁא תַחֲתָא אָבוּהִי וְיִלְבֹּשׂ יֵת לְבוּשִׁי בּוּצָא לְבוּשִׁי קוֹדֶשׁ: מִב
 וְיִכָּפֹר עַל מִקְדָּשׁ קוֹדֶשׁ וְעַל מִשְׁכַּן זִמְנָא וְעַל מִדְבָּחָא יִכָּפֹר וְעַל כְּהֵנָּה וְעַל כָּל עַמָּא דְקָהָלָא יִכָּפֹר:
 מִג וְתַהִי דָא לְכוֹן לִקְיָם עַלְמָא לְכַפֹּרָא עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִכָּל חוֹבִיהוֹן חֲדָא בְּשִׁתָּא וְעַבְד כִּמָּא דְפָקִיד יֵי יֵת מֹשֶׁה:

פירוש רש"י

(מֵא) וְכִפֹּר הַכֹּהֵן אֲשֶׁר יִמָּשַׁח וְגו'. כִּפְרָה זֹו שֶׁל יוֹם הַכִּפּוּרִים אֵינָה כְּשֶׁרָה אֶלָּא בְּכֹהֵן גָּדוֹל; לְפִי שְׁנֵאמָרָה כָּל הַפְּרָשָׁה בְּאַהֲרֹן, הִצְרֵךְ לוֹמַר בְּכֹהֵן גָּדוֹל הֵבָא אַחֲרָיו, שֶׁיִּהְיֶה כְּמוֹהוּ: וְאֲשֶׁר יִמְלֹא אֹת יָדָיו. אֵין לִי אֶלָּא הַמְּשֻׁחַ בְּשֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה, מְרַבֵּה בְּגָדִים מִנֵּי? תִּלְמוּד לוֹמַר וְאֲשֶׁר יִמְלֹא אֹת יָדָיו וְגו', וְהֵם כָּל הַכֹּהֲנִים הַגְּדוֹלִים שֶׁעָמְדוּ

מִיֵּאשִׁיָּהוּ וְאֵילָף, שְׁבִיעִימִי נִגְנְזָה צְלוּחִית שֶׁל שְׁמֵן הַמִּשְׁחָה: לְכַהֵן תַּחַת אָבִיו. לְלַמֵּד, שְׁאֵם בְּנוֹ מִמְּלֹא אֶת מְקוֹמוֹ הוּא קוֹדֶם לְכָל אָדָם: (מִג) וַיַּעַשׂ כַּאֲשֶׁר צִוָּה ה' וְגו'. כְּשֶׁהִגִּיעַ יוֹם הַכִּפּוּרִים עָשָׂה כַּסֵּדֶר הַזֶּה; וְלִהְיוֹת שֶׁכַּחוּ שֶׁל אַהֲרֹן, שֶׁלֹּא הָיָה לוֹבֶשֶׂן לְגִדְלוֹתוֹ, אֶלָּא כְּמִקְדָּם גְּזֵרַת הַמִּלֻּךְ:

מפתח סדרי התנ"ך

מרחב סדר יב: דין זבה וסדר עבודת כהן גדול ביום הכיפורים.
 הבנת מרחב סדר יב בחומש ויקרא המחבר בין דין זבה ובין עבודת הכהן הגדול ביום הכיפורים מעוררת קושי ניכר. סדרים ז-י פותחים בדיני יולדת ועוסקים בהרחבה בדיני צרעת. והמשותף לכולם שהן טומאות היוצאות מן הגוף. סדר יא ממשיך בנושא זה בשלוש פרשיותיו: פרשה מח העוסקת בדין זב, פרשה מט העוסקת בטומאת שכבת זרע ופרשה נ העוסקת בדין נידה. נראה מתבקש שדין זבה יסיים את סדר יא. מדוע אם כן חיברו את דין זבה לעבודת יום הכיפורים בסדר הארץ ישראלי?

הרב דוקטור יששכר יואל כתב ("כתר משנת ה' אלפים ועשרים לכה"ע", קרית ספר ל"ח (תשכ"ג), עמ' 128-129) שסדר לא יתחיל בשום פרשה של קריאת חובה הנזכרת במשנה (במסכת מגילה פרק ג' משניות ד,הו), ולכן פרשת "אחרי מות" הנקראת ביום כיפור אינה התחלת סדר. אך גם הוא מודה שאין זה הסבר מספק "אחת היא מה כוונתם בכך".

נראה שעיון נוסף בפסוקים חושף הסבר משכנע.
 בסוף פרשת זבה התורה מסכמת את הנלמד בסדרים הקודמים: (יב:ז) וְהִזְרַתֶּם אֶת-בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל מִטְּמֵאֹתָם וְלֹא יָמָתוּ בְּטֵמֵאֹתָם בְּטֵמֵאִם אֶת-מִשְׁכַּנִּי אֲשֶׁר בְּתוֹכָם. זאת אומרת שאדם הנכנס בטומאה לבית המקדש ימות מכיוון שהוא מטמא את מקום המקדש. ופסק הרמבם: (ספר עבודה, הלכות ביאת מקדש, פרק שלישי הלכות א-ג) מצות עשה לשלח כל הטמאים מן המקדש. ושם מציין הרמבם את כל מי שהוזכרו בסדרים אלו. ובעבודת כהן גדול ביום הכיפורים אומרת התורה: וְכִפֹּר עַל-הַקֹּדֶשׁ מִטְּמֵאֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּמִפְשְׁעֵיהֶם לְכָל-חַטָּאתָם וְכֵן יַעֲשֶׂה לְאֹהֶל מוֹעֵד הַשֹּׁכֵן אֹתָם בְּתוֹךְ טְמֵאֹתָם (פסוק כה) וְכֵן וְטָהְרוּ וְקִדְּשׁוּ מִטְּמֵאֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. (פסוק כח) התורה חוזרת כמה פעמים באותה פרשה על כך שיסוד מרכזי בעבודת הכהן הגדול ביום הכיפורים הוא טהרת המקדש מהטומאות שפוגמים בו הטמאים האסורים בביאת המקדש. וכך גם ברשי על פסוק כ: וְכָל כְּפָרְתָן [של הכהנים] אֵינָה אֶלָּא עַל טְמֵאֹת מִקְדָּשׁ וְקִדְּשִׁי, ובפסוק כה: [וְכִפֹּר עַל-הַקֹּדֶשׁ] מִטְּמֵאֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. על הנכנסין לְמִקְדָּשׁ בְּטֵמֵאָה וְלֹא נֹדַע לָהֶם בְּסוּף. יוצא אם כן, שהתורה כתבה את פרשת דין זבה באופן המקשר את כל הסדרים הקודמים ז-יא לדין טהרת המקדש.

יג

א, ב וידבר יהוה אל-משה לאמר: דבר אל-אהרן ואל-בניו ואל כל-בני נג רביעי' ע

אחרי מות

ג ישראל ואמרת אליהם זה הדבר אשר-צוה יהוה לאמר: איש איש מבית ישראל אשר ישחט שור או-כשב או-עז במחנה או אשר ישחט מחוץ למחנה: ואל-פתח אהל מועד לא הביאו להקריב קרבן ליהוה לפני משכן יהוה דם יחשב לאיש ההוא דם שפך ונכרת האיש ההוא מקרב עמו: למען אשר יביאו בני ישראל את-זבחייהם אשר הם זבחים על-פני השדה והביאם ליהוה אל-פתח אהל מועד אל-הכהן וזבחו זבחי שלמים ליהוה אותם: וזרק הכהן את-הדם על-מזבח יהוה פתח אהל מועד והקטיר החלב לריח ניחח ליהוה: ולא-יזבחו עוד את-זבחייהם לשעירם ח אשר הם זנים אחריהם חקת עולם תהיה-זאת להם לזרתם: ואלהם תאמר איש איש מבית ישראל ומן-הגזר אשר-יגזר בתוכם אשר-יעלה ט עלה או-זבח: ואל-פתח אהל מועד לא יביאנו לעשות אתו ליהוה י ונכרת האיש ההוא מעמיו: ואיש איש מבית ישראל ומן-הגזר הגזר בתוכם אשר יאכל כל-דם ונתתי פני בנפש האכלת את-הדם והכרתי יא אתה מקרב עמך: כי-נפש הבשר בדם הוא ואני נתתי לכם על-המזבח יב לכפר על-נפשתיכם כי-הדם הוא בנפש יכפר: על-כן אמרתי לבני

חמישי 3

תרגום אונקלוס

א ומליל יי עם משה למימר: ב מליל עם אהרן ועם בנויה ועם כל בני ישראל ותימר להון דין פתגמא דפקיד יי למימר: ג גבר גבר מבית ישראל דיכוס תור או אמר או עז במשריתא או דיכוס מברא למשריתא: ד ולתרע משפן זמנא לא איתיה לקרבא קורבנא קדם יי קדם משפנא דיי דמא יתחשיב לגורבא ההוא דמא אשר וישתיצי אנשא ההוא מגז עמיה: ה בדיל דיתון בני ישראל ית דבחייהון דאנון דבחיין על אפי חקלא וייתונון לקדם יי לתרע משפן זמנא לות כהנא ויכסון נכסת קודשין קדם יי יתהון: ו ויזרוק כהנא ית דמא על מדבחא דיי בתרע משפן זמנא ויסיק תרבא לאתקבלא ברעוא קדם יי: ז ולא ידבחו עוד ית דבחייהון לשירין דאנון טען בתריהון קים עלם תהי דא להון לדריהון: ח ולהון תימר גבר גבר מבית ישראל ומן גיורא דיתגירון ביניהון דיסיק עלתא או נכסת קודשין: ט ולתרע משפן זמנא לא ייתנינה למעבד יתיה קדם יי וישתיצי אנשא ההוא מעמיה: י וגבר גבר מבית ישראל ומן גיורא דיתגירון ביניהון דיכול כל דם ואתין רוגזי באנשא דיכול ית דמא ואשתיצי יתיה מגז עמיה: יא ארי נפש בשרא בדמא היא ואנא יהבתי לכון על מדבחא לכפרא על נפשתיכון ארי דמא הוא על נפשא מכפר: יב על כן אמרתי לבני

פירוש רש"י

סדר יג (ג) אשר ישחט שור או כשב. במקדשין הכתוב מדבר, שנאמר 'להקריב קרבן' (בפסוק הבא): במחנה. חוץ לעזרה: (ד) דם יחשב. כשופך דם האדם, שמתחייב בנפשו: דם שפך. לרבות את הזורק דמים בחוץ: (ה) אשר הם זבחים. אשר הם רגילים לזבח: (ז) לשעירים. לשדים, כמו 'ושעירים ירקדו שם' (ישעיה ה:מב): (ח) אשר יעלה עלה. לחיב על המקטיר איברים בחוץ כשוחט בחוץ,

מפתח סדרי התנך

הפסוק הסדר: (ישעיה כז:כ-כח) סדר יג פותח במילים איש איש מבית ישראל אשר ישחט שור... דם יחשב לאיש ההוא התורה אומרת שלעיתים שחיתת שור מהווה עבירה. ההפסוק מרחיבה ענין זה למי שמקפיד על 'בין אדם למקום' אך לא על 'בין אדם לחברו'. על מי ששוחט השור מכה-איש אומר הנביא שהוא מאלה שויעשו הרע בעיני ובאשר לא-תפצתי בחרו. ההפסוק מסתיימת בדברי נחמה לאבלי ציון וירושלים שמחו את-ירושלם וגילו בה כל-אהביה שישו אתה משוב כל-המתאבלים עליה: למען תינקו ושבעתם משד תנחמיה למען תמצו והתענגתם מזיו כבודיה:

יג

ישראל כל-נפש מכם לא-תאכל דם והגגר הגר בתוכם לא-יאכל דם: אחרי מות

יג ואיש איש מבני ישראל ומן-הגגר הגר בתוכם אשר יצוד ציד חיה או-
יד עוף אשר יאכל ושפן את-דמו וכסהו בעפר: כי-נפש כל-בשר דמו
בנפשו הוא ואמר לבני ישראל דם כל-בשר לא תאכלו כי נפש כל-בשר
טו דמו הוא כל-אכליו יכרת: וכל-נפש אשר תאכל נבלה וטרפה באזרח
טז ובגר וכבס בגדיו ורחץ במים וטמא עד-הערב וטהר: ואם לא יכבס
ובשרו לא ירחץ ונשא עונו:

יד א, ב וידבר יהוה אל-משה לאמר: דבר אל-בני ישראל ואמרת אליהם אני נד i o
ג יהוה אלהיכם: כמעשה ארץ-מצרים אשר ישבתם-בה לא תעשו
וכמעשה ארץ-כנען אשר אני מביא אתכם שמה לא תעשו ובחקתיהם
ד לא תלכו: את-משפטי תעשו ואת-חקתי תשמרו ללכת בהם אני יהוה

תרגום אונקלוס

ישראל כל אנש מנכון לא ייכול דם וגירא דיתגירון ביניכון לא ייכלון דם: יג וגבר גבר מבני ישראל ומן
גירא דיתגירון ביניהון דיצוד צידא חיתא או עופא דמתאכיל ויישוד ית דמיה ויכסיניה בעפרא: יד ארי נפש
כל בשרא דמיה בנפשיה הוא ואמרית לבני ישראל דם כל בשרא לא תיכלון ארי נפש כל בשרא דמיה היא כל
דייכלניה ישתיי: טו וכל אנש דייכול נבילא ותבירא ביציבא ובגירא ויצבע לבושוהי ויסחי במיא ויהי מסאב
עד רמשא וירכי: טז ואם לא יצבע ובשסריה לא יסחי ויקביל חוביה:

א ומליל יי עם משה למימר: ז מליל עם בני ישראל ותימר להון אנא יי אלהכון: ג כעובדי עמא
דארעא דמצרים דיתבתון בה לא תעבדון וכעובדי עמא דארעא דכנען דאנא מעיל תכון לתמן
לא תעבדון ובנמוסיהון לא תהכון: ד ית דיני תעבדון וית קימי תשרון להלכא בהון אנא יי אלהכון:

פירוש רש"י

(יב) כל נפש מכם. להזהיר גדולים על הקטנים:
(יג) אשר יצוד. אין לי אלא ציד, אונזין ותרגולין
מניין? תלמוד לומר 'ציד' – מכל מקום. אם כן,
למה נאמר 'אשר יצוד'? שלא יאכל בשר אלא
בהזמנה הזאת: אשר יאכל. פרט לטמאים:
(יד) דמו בנפשו הוא. דמו הוא לו במקום הנפש,
שהנפש תלויה בו: כי נפש כל בשר דמו הוא. הנפש
היא הדם. 'דם' ו'בשר' – לשון זכר, 'נפש' – לשון
נקבה: (טו) אשר תאכל נבלה וטרפה. בנבלת עוף
טהור דבר הכתוב, שאין לה טמאה אלא בשעה
שנבלעת בבית הבליעה; ולמדך כאן, שטמאה
באכילתה [ואינה מטמאה במגע]; ו'טרפה' האמורה
כאן לא נכתב אלא לדרש. וכן שנינו: יכול, תהא
נבלת עוף טמא מטמאה בבית הבליעה? תלמוד
לומר 'טרפה' – מי שיש במינו טרפה, יצא עוף
טמא שאין במינו טרפה: (טז) ונשא עונו. אם יאכל
קדש או יכנס למקדש, חייב על טמאה זו ככל שאר
טמאות: ובשרו לא ירחץ ונשא עונו. על רחיצת
גופו ענוש כרת, ועל כבוס בגדים במלקות:

מלכותי, מעתה קבלו גזרותי. רבי אומר: גלוי
וידוע לפניו שסופן לנתק בעריות בימי עזרא (עזרא
ד:ד, וגם תרי עשר, מלאכי כא:כו), לפיכך בא עליהם
בגזרה 'אני ה' אלהיכם' – דעו מי גוזר עליכם,
דין לפרע ונאמן לשלם שכר: (ג) כמעשה ארץ
מצרים. מגיד, שמעשיהם של מצריים ושל כנענים
מקלקלים מכל האמות, ואותו מקום שישבו בו
ישראל מקלקל מן הכל: אשר אני מביא אתכם
שמה. מגיד, שאותן עממין שכבשו ישראל
מקלקלין מכלם: ובחקתיהם לא תלכו. מה הניח
הכתוב שלא אמר? אלא אלו נימוסות שלחן,
דברים החקוקין להם, כגון טרטיאות ואצטדיאות.
רבי מאיר אומר: אלו דרכי האמורי שמו חכמים:
(ד) את משפטי תעשו. אלו דברים האמורים בתורה
במשפט, שאלו לא נאמרו, היה כדאי לאמרן:
ואת חקתי תשמרו. דברים שהן גזרת המלך, שיצר
הרע משיב עליהם: למה לנו לשמרן? ואמות
העולם משיבין עליהם, כגון אכילת חזיר ולבישת
שעטנז וטהרת מי חטאת, לכך נאמר 'אני ה' –
גזרתי עליהם [יג עליכם], אין אתה רשאי לפטר:
ללכת בהם. אל תפטר מתוכם, שלא תאמר: למדתי
חכמת ישראל, אלך ואלמד חכמת האמות:

סדר יד (ב) אני ה' אלהיכם. אני הוא שאמרתי
בסיני 'אנכי ה' אלהיך' (שמות טו:כב) וקבלתם עליכם

יד

ה' אֱלֹהֵיכֶם: וּשְׁמַרְתֶּם אֶת־חֻקְתִּי וְאֶת־מִשְׁפָּטִי אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה אֹתָם הָאָדָם וְחֵי אַחֲרֵי מוֹת

ו' בָּהֶם אֲנִי יְהוָה: אִישׁ אִישׁ אֶל־כָּל־שָׂאֵר בְּשָׂרוֹ לֹא נָח שְׂשִׁי

ז' תִּקְרְבוּ לְגִלּוֹת עֲרוּהָ אֲנִי יְהוָה: עֲרוֹת אַבִּיךָ וְעֲרוֹת נָח

ח' אַמֶּךָ לֹא תִגְלֶה אַמֶּךָ הוּא לֹא תִגְלֶה עֲרוֹתָהּ: עֲרוֹת נָח

ט' אֶשֶׁת־אַבִּיךָ לֹא תִגְלֶה עֲרוֹת אַבִּיךָ הוּא: עֲרוֹת נָח

אֲחוֹתְךָ בַּת־אַבִּיךָ אוֹ בַת־אִמְךָ מוֹלֶדֶת בֵּית אוֹ מוֹלֶדֶת חוּץ לֹא תִגְלֶה

י' עֲרוֹתֶיךָ: עֲרוֹת בַּת־בְּנֶךָ אוֹ בַת־בֶּתְךָ לֹא תִגְלֶה עֲרוֹתֶיךָ נָח

יא' כִּי עֲרוֹתְךָ הִנֵּה: עֲרוֹת בַּת־אִשְׁתְּ אַבִּיךָ מוֹלֶדֶת אַבִּיךָ ס

יב' אֲחוֹתְךָ הוּא לֹא תִגְלֶה עֲרוֹתָהּ: עֲרוֹת אֲחוֹת־אַבִּיךָ לֹא סא

יג' תִּגְלֶה שָׂאֵר אַבִּיךָ הוּא: עֲרוֹת אֲחוֹת־אִמְךָ לֹא תִגְלֶה סב

יד' כִּי־שָׂאֵר אַמֶּךָ הוּא: עֲרוֹת אֲחִי־אַבִּיךָ לֹא תִגְלֶה אֶל־אִשְׁתּוֹ סג

טו' לֹא תִקְרַב דִּדְתְּךָ הוּא: עֲרוֹת כָּל־תְּךָ לֹא תִגְלֶה אִשְׁתְּ סד

טז' בְּנֶךָ הוּא לֹא תִגְלֶה עֲרוֹתָהּ: עֲרוֹת אִשְׁתְּ־אַחִיךָ לֹא סה

יז' תִּגְלֶה עֲרוֹת אֲחִיךָ הוּא: עֲרוֹת אִשְׁתְּ וּבִתָּה לֹא תִגְלֶה סו

תרגום אונקלוס

ה' וְתִטְרֹן יֵת קִימִי וְיֵת דִּינִי דָאִם יַעֲבִיד יִתְהוֹן אֲנָשָׁא יִיחִי בְּהוֹן בְּחִי עֲלָמָא אָנָּא יִי: ו' גִּבֹּר גִּבֹּר לְכָל קָרִיב בְּשָׂרִיהָ לֹא תִקְרְבוּן לְגִלְאָה עֲרִיא אָנָּא יִי: ז' עֲרִית אַבּוּךָ וְעֲרִית אִמְךָ לֹא תִגְלִי אִמְךָ הִיא לֹא תִגְלִי עֲרִיתָהּ: ח' עֲרִית אֶתְתָּ אַבּוּךָ לֹא תִגְלִי עֲרִיתָא דְאַבּוּךָ הִיא: ט' עֲרִית אֲחוּתְךָ בַּת אַבּוּךָ אוֹ בַת אִמְךָ מִן אִמְךָ אוֹ מִן אֲחִיךָ מִן אֲחִיךָ לֹא תִגְלִי עֲרִיתָהּ: י' עֲרִית בַּת בְּרָךְ אוֹ בַת בֶּרְתְךָ לֹא תִגְלִי עֲרִיתָהּ אֲרִי עֲרִיתְךָ אֲנִי: יא' עֲרִית בַּת אֶתְתָּ אַבּוּךָ דִּילִידָא מִן אַבּוּךָ אֲחוּתְךָ הִיא לֹא תִגְלִי עֲרִיתָהּ: יב' עֲרִית אֲחוּת אַבּוּךָ לֹא תִגְלִי קָרִיבְתָּ אַבּוּךָ הִיא: יג' עֲרִית אֲחוּת אִמְךָ לֹא תִגְלִי אֲרִי קָרִיבְתָּ אִמְךָ הִיא: יד' עֲרִית אֲחוּתְךָ לֹא תִגְלִי לִאֲחוּתָהּ לֹא תִקְרַב אֶתְתָּ אֲחוּתְךָ הִיא: טו' עֲרִית כָּל־תְּךָ לֹא תִגְלִי אֶתְתָּ בְרָךְ הִיא לֹא תִגְלִי עֲרִיתָהּ: טז' עֲרִית אֶתְתָּ אֲחוּתְךָ הִיא: יז' עֲרִית אֶתְתָּ וּבִתָּהּ לֹא תִגְלִי

פירוש רש"י

(ה) וּשְׁמַרְתֶּם אֶת חֻקְתִּי וגו'. לְרִבּוֹת שָׂאֵר דְּקִדּוּקֵי הַפְּרָשָׁה, שֶׁלֹּא פָּרַט הַכֶּתוּב בָּהֶם. דָּבָר אַחֵר: לִתֵּן שְׁמִירָה וְעֲשִׂיָּה לְחֻקִּים וּשְׁמִירָה וְעֲשִׂיָּה לְמִשְׁפָּטִים; לְפִי שֶׁלֹּא נָתַן אֶלָּא עֲשִׂיָּה לְמִשְׁפָּטִים וּשְׁמִירָה לְחֻקִּים: וְחֵי בָהֶם. לְעוֹלָם הַבָּא, שְׂאֵם תֹּאמַר בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְהֵלֵא סוּפוֹ הוּא מֵת! אֲנִי ה'. נֶאֱמַן לְשֹׁלֵם שְׂכָר: (ו) לֹא תִקְרְבוּ. לְהִזְהִיר הַנִּקְבָּה בְּזָכֶר, לְכָךְ נֶאֱמַר לְשׁוֹן רַבִּים: אֲנִי ה'. נֶאֱמַן לְשֹׁלֵם שְׂכָר: (ז) עֲרוֹת אַבִּיךָ. זֹאת אִשְׁתְּ אַבִּיךָ; אוֹ אִינוֹ אֶלָּא כְּמִשְׁמָעוֹ? נֶאֱמַר כָּאֵן 'עֲרוֹת אַבִּיךָ' וְנֶאֱמַר לְהֵלֵן 'עֲרוֹת אֲבִיו גִּלְהָ' (ויקרא טז:כו), מִזֶּה לְהֵלֵן אִשְׁתְּ אֲבִיו, אֵף כָּאֵן אִשְׁתְּ אֲבִיו: וְעֲרוֹת אִמְךָ. לְהִבְיֵא אִמּוֹ שְׂאִינָה אִשְׁתְּ אֲבִיו: (ח) עֲרוֹת אִשְׁתְּ אַבִּיךָ. לְרִבּוֹת לְאַחֵר מִיתָה: (ט) בַּת אַבִּיךָ. אֵף בַּת אֲנוּסָה בְּמִשְׁמָע: מוֹלֶדֶת בֵּית אוֹ מוֹלֶדֶת חוּץ. בֵּין שְׂאוּמֵרִים לוֹ לְאַבִּיךָ: 'קִיָּם אֶת אִמָּה', וּבֵין שְׂאוּמֵרִים לוֹ: 'הוֹצֵא אֶת אִמָּה', כְּגוֹן מִמְּזֻרָה אוֹ נִתְיָנָה: (י) עֲרוֹת בַּת בְּנֶךָ וגו'. בְּבִתּוֹ מֵאֲנוּסָתוֹ הַכֶּתוּב

ראשי סדרים בנך העוסקים בדברי התורה. אצלנו בפסוק ג' – כִּמְעָשָׂה אֶרֶץ־מִצְרַיִם אֲשֶׁר יִשְׁכְּתֶם־בָּהּ לֹא תַעֲשׂוּ וּבִרְאֵשׁ סֹדֶר יָד בִּיחֻזְקָאֵל – וְהִשְׁבַּתִּי זְמַתְךָ מִמֶּךָ וְאֶת־זְנוּתְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם וְלֹא־תִשְׂאִי עֵינֶיךָ אֶלֵיהֶם וּמִצְרַיִם לֹא תִזְכְּרִי־עוֹד:

יד

אחרי מות

אֶת־בֶּת־בְּנֶה וְאֶת־בֶּת־בָּתָּה לֹא תִקַּח לְגִלּוֹת עֲרוּתָהּ שְׂאֵרָה הִנֵּה זִמָּה הוּא:

יח, יט וְאִשָּׁה אֶל־אֶחָתָהּ לֹא תִקַּח לְצֹרֵר לְגִלּוֹת עֲרוּתָהּ עָלֶיהָ בְּחֵייהָ: וְאֶל־אִשָּׁה

כ בְּנִתָּהּ טַמְאָתָהּ לֹא תִקְרָב לְגִלּוֹת עֲרוּתָהּ: וְאֶל־אִשָּׁת עַמִּיתָךְ לֹא־תִתֵּן

כא שְׂכִבְתָּךְ לְזֹרַע לְטַמְאָה־בָּהּ: וּמִזֶּרַעךָ לֹא־תִתֵּן לְהַעֲבִיר לַמֶּלֶךְ וְלֹא תִחַלֵּל

כב אֶת־שֵׁם אֱלֹהֶיךָ אֲנִי יְהוָה: וְאֶת־זָכָר לֹא תִשָּׁכַב מִשְׁכְּבִי אִשָּׁה תוֹעֵבָה הוּא:

כג וּבְכָל־בְּהֵמָה לֹא־תִתֵּן שְׂכִבְתָּךְ לְטַמְאָה־בָּהּ וְאִשָּׁה לֹא־תַעֲמֹד לִפְנֵי בְּהֵמָה

כד לְרִבְעָה תִּבֵּל הוּא: אֶל־טַמְאָו בְּכָל־אֵלֶּה כִּי בְכָל־אֵלֶּה נְטַמְאוּ הַגּוֹיִם

כה אֲשֶׁר־אֲנִי מְשַׁלַּח מִפְּנִיכֶם: וּתְטַמְא הָאָרֶץ וְאֶפְקֹד עוֹנָה עָלֶיהָ וּתִקָּא הָאָרֶץ

כו אֶת־יֹשְׁבֵיהָ: וּשְׁמַרְתֶּם אֹתָם אֶת־חֻקְתִּי וְאֶת־מִשְׁפָּטִי וְלֹא תַעֲשׂוּ מִכָּל

כז הַתּוֹעֵבֹת הָאֵלֶּה הָאֲזָרָח וְהַגֵּר הַגֵּר בְּתוֹכְכֶם: כִּי אֶת־כָּל־הַתּוֹעֵבֹת הָאֵלֶּה

כח עָשׂוּ אֲנִשֵּׁי־הָאָרֶץ אֲשֶׁר לִפְנֵיכֶם וּתְטַמְא הָאָרֶץ: וְלֹא־תִקִּיא הָאָרֶץ אֶתְכֶם

כט בְּטַמְאָכֶם אֹתָהּ כַּאֲשֶׁר קָאָה אֶת־הַגּוֹי אֲשֶׁר לִפְנֵיכֶם: כִּי כָל־אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה

ל מִכָּל הַתּוֹעֵבֹת הָאֵלֶּה וּנְכַרְתּוּ הַנַּפְשׁוֹת הָעֹשׂוֹת מִקְרָב עִמָּם: וּשְׁמַרְתֶּם

אֶת־מִשְׁמַרְתִּי לְבַלְתִּי עֲשׂוֹת מַחֲקוֹת הַתּוֹעֵבֹת אֲשֶׁר נַעֲשׂוּ לִפְנֵיכֶם וְלֹא

תְטַמְאוּ בָּהֶם אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם:

תרגום אונקלוס

ית בת ברה וית בת ברתה לא תסב לגלגלה עריותה קריבן אנין עיצת חטאין היא: יח ואתתא עם אחתה לא תסב לאעקא לה לגלגלה עריותה עליה בחייהא: יט ולא אתתא בריחוק סאובתה לא תקרב לגלגלה עריותה: כ ובאתת חברה לא תתין שכיבתך לזרעא לאסתאבא בה: כא ומזרעך לא תתין לאעברא למולך ולא תחיל ית שמא דאלהך אָנא יי: כב וית דכורא לא תשכב משכבי אתא תועיבא היא: כג ובכל בעיירא לא תתין שכיבתך לאסתאבא בה ואתתא לא תקום קדם בעיירא למשלט בה תבלא הוא: כד לא תסתאבון בכל אלין ארי בכל אלין אסתאבון עממיא דאָנא מגלי מן קדמיכון: כה ואסתאבא ארעא ואסערית חובה עליה ורוקינת ארעא ית יתבהא: כו ותטרוון אתון ית קימי וית דיני ולא תעבדון מכל תועיבתא האלין יציביא וגיוירא דיתגיוון ביניכון: כז ארי ית כל תועיבתא האלין עבדו אנשי ארעא דקדמיכון ואסתאבא ארעא: כח ולא תרוקין ארעא יתכון בסאוביכון יתה כמא דרוקינת ית עממיא דקדמיכון: כט ארי כל דיעביד מכל תועיבתא האלין וישתיצון נפשתיא דיעבדן מגו עמהון: ל ותטרוון ית מטרת מימרי בדיל דלא למעבד מנמוסי תועיבתא דאתעבידא קדמיכון ולא תסתאבון בהון אָנא יי אלהכון:

פירוש רש"י

שְׂאֵרָה הִנֵּה. קרובות זו לזו: זמָה. עצה, כְּתַרְגוּמוֹ 'עיצת חטאין', שִׁיזְרַךְ יוֹעֵצַךְ לַחֲטָא: (יח) אֶל אֶחָתָהּ. שְׁתִּיחֶן כְּאֶחָת: לְצֹרֵר. לשון 'צרה', לעשות את זו צרה לזו: בְּחֵייהָ. לְמִדָּךְ, שְׁאֵם גִּרְשָׁה, לא יִשָּׂא אֶת אֶחָתָהּ, כֹּל זִמָּן שֶׁהִיא בְּחֵיִים: (כא) לַמֶּלֶךְ. עבֻדָּה זָרָה הִיא שְׁשֻׁמָּה 'מֶלֶךְ', וְזוּהִי עֲבֻדָּתָהּ, שְׁמוּסָר בְּנוֹ לְכַמְרִים, וְעוֹשִׂין שְׁתֵּי מְדוּרוֹת גְּדוּלוֹת, וּמַעֲבִירִין אֶת הַבֶּן בְּגִלּוֹ בֵּין שְׁתֵּי מְדוּרוֹת הָאֵשׁ: לא תִתֵּן. זו היא מְסִירָתוֹ לְכַמְרִים: לְהַעֲבִיר לַמֶּלֶךְ. זו הַעֲבֵרָת הָאֵשׁ: (כג) תִּבֵּל הוּא. לשון קֹדֶשׁ וְעִירוֹה וְנִאֻף, וְכֵן 'וְאִפִּי עַל תִּבְלִיתָם' (ישעיה ד:מ). דָּבָר

מפתח סדרי התנ"ך סדר יד עוסק באיסור לעשות כמעשה ארץ־מצרים... וכמעשה ארץ־כנען... ההפטרה לסדר פותחת בפסוק המובא במדרש "תנו רבנן: בזמן שהחמה לוקה סימן רע לעובדי כוכבים, לבנה לוקה סימן רע לשונאיהם של ישראל... ובזמן שישראל עושין רצונו של מקום אין מתיראין מכל אלו שנאמר (ירמיה ו:ה): כֹּה אָמַר ה' אֶל־דָּרֶךְ הַגּוֹיִם אֶל־תִּלְמְדוּ וּמֵאֲתוֹת הַשָּׁמַיִם אֶל־תִּתְחַתּוּ כִּי־יִחַתּוּ הַגּוֹיִם מִקֵּמָה: עובדי כוכבים יחתו ואין ישראל יחתו".

יב מִבְּמִגְדוֹ וַיְהִי דְבַר־יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר: וְאַתָּה בֶן־אָדָם הַתְּשֹׁפֵט הַתְּשֹׁפֵט פֶּה
 מִדְּאֶת־עֵיר הַדְּמָיִם וְהוֹדַעְתָּה אֶת כָּל־תּוֹעֲבוֹתֶיהָ: וְאָמַרְתָּ כֹּה אָמַר
 אֲדֹנָי יְהוִה עֵיר שְׂפֹכַת דָּם בְּתוֹכָהּ לָבוֹא עָתָה וְעָשִׂיתָ גְלוּלִים
 מִהָעִיר לְטִמְאַהּ: בְּדִמְךָ אֲשֶׁר־שְׂפֹכַת אֲשַׁמָּת וּבְגִלּוּלֶיךָ אֲשֶׁר־עָשִׂיתָ
 טִמְאַת וּתְקַרִיבִי יָמֶיךָ וּתָבוֹא עַד־שְׁנוֹתֶיךָ עַל־כֵּן נִתְּתִיךָ חֲרָפָה
 מִלְּגוּלִים וְקִלְסָה לְכָל־הָאָרְצוֹת: הַקְרִיבוּ וְהִרְחִקוּ מִמֶּךָ יִתְקַלְסוּ־בְךָ
 מִזִּמְמַת הַשָּׁם רַבַּת הַמְּהוּמָה: הִנֵּה נְשִׂאֵי יִשְׂרָאֵל אִישׁ לְזִרְעוֹ הֵיוּ
 מִחֶבְרֹן לְמַעַן שְׂפֹךְ־דָּם: אָב וְאִם הִקְלוּ בָךְ לָגֵר עָשׂוּ בַעֲשָׁק בְּתוֹכְךָ
 יָתוֹם וְאֶלְמָנָה הוֹנוּ בְךָ: קֹדְשֵׁי בְזִית וְאֶת־שִׁבְתִּי חָלַלְתָּ: אֲנָשִׁי
 רָכִיל הָיוּ בְךָ לְמַעַן שְׂפֹךְ־דָּם וְאֶל־הַהָרִים אָכְלוּ בָךְ זִמָּה עָשׂוּ
 נָא, נֹב בְּתוֹכְךָ: עָרוֹת־אָב גִּלְהָ־בְךָ טִמְאַת הַנָּדָה עֲנוּ־בְךָ: וְאִישׁ
 אֶת־אִשְׁתּוֹ רָעָהוּ עָשָׂה תוֹעֵבָה וְאִישׁ אֶת־כַּלְתּוֹ טִמְא בְּזִמָּה וְאִישׁ
 נָג אֶת־אָחִיתוֹ בַּת־אָבִיו עָנָה־בְךָ: שֹׁחַד לְקַחוּ־בְךָ לְמַעַן שְׂפֹךְ־דָּם נֶשֶׁךְ
 וְתַרְבִּית לְקַחַת וּתְבַצְעֵי רַעֲיֶיךָ בַעֲשָׁק וְאֶתִּי שָׁכַחְתָּ נָא אֲדֹנָי
 נִד יְהוָה: וְהִנֵּה הִכִּיתִי כָפִי אֶל־בָּצְעֶךָ אֲשֶׁר עָשִׂיתָ וְעַל־דִּמְךָ אֲשֶׁר
 נָה הָיוּ בְּתוֹכְךָ: הִיעַמְד לַבֶּךָ אִם־תִּחְזַקְנָה יָדֶיךָ לִימִים אֲשֶׁר אָנִי עֹשֶׂה
 נֹו אוֹתְךָ אָנִי יְהוָה דְּבַרְתִּי וְעָשִׂיתִי: וְהִפִּיצוּתִי אוֹתְךָ בְּגוּלִים וְזָרִיתִיךָ
 יג א בָּאָרְצוֹת וְהִתְמַלְתִּי טִמְאַתְךָ מִמֶּךָ: וְנִחַלְתָּ בְךָ לְעֵינֵי גוֹיִם וַיִּדְעַתְּ
 כִּי־אֲנִי יְהוָה: